

Затверджено на засіданні кафедри політології та соціології Факультету суспільно-гуманітарних наук Київського університету імені Бориса Грінченка (Протокол №1 від 14.09.22).

Методичні рекомендації до написання курсових робіт для студентів спеціальності 052 «Політологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / Пояркова Т.К., Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2022. 30 с.

Укладачі:

Пояркова Тетяна Костянтинівна, доктор політичних наук, професор кафедри політології та соціології Київського університету імені Бориса Грінченка.

Зміст

Вступ

1. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ НАД КУРСОВИМИ ДОСЛІДЖЕННЯМИ
2. ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ КУРСОВОЇ РОБОТИ
3. РОБОТА НАД РУКОПИСОМ
4. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ РОБОТИ
5. РЕЦЕНЗУВАННЯ І ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ
6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ
7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Додатки

Додаток А. Зразок оформлення титульної сторінки роботи

Додаток Б. Зразок оформлення змісту

Додаток В. Орієнтовна тематика курсових робіт з політичної теорії (II курс)

Орієнтовна тематика курсових робіт з прикладних політичних студій (III курс)

Додаток Г. Зразок оформлення відгуку наукового керівника на курсову роботу

ВСТУП

Виклики часу, пов'язані з глибинною трансформацією політичної системи України, потребують формування нової генерації політологів, що володіють фундаментальними та всебічними знаннями усіх аспектів сфери політичного. Для формування майбутнього фахівця-політолога вкрай важливим є зв'язок теорії із практикою, а також апробація набутих знань у власних навчальних і наукових дослідженнях. Багаторівневе навчання, що набувається через опанування комплексу знань, умінь і навичок, передбачає спрямування на вирішення як пізнавальних, так і прикладних завдань. Одним із інструментів реалізації цієї навчальної мети є написання курсових робіт, завдяки чому студенти можуть застосовувати набутий досвід, здійснювати аналітичне дослідження обраної проблеми, опрацьовувати самостійно знайдені джерела, формулювати та перевіряти гіпотези.

Курсова робота є індивідуальним творчим завданням студентів, що самостійно виконується ними за допомогою консультацій викладачів (*наукових керівників*) з числа науково-педагогічних працівників випускової кафедри політології.

Курсова робота є однією з головних форм навчальної діяльності і обов'язковою складовою частиною процесу науково-методичної і професійної підготовки майбутнього політолога.

На 2 курсі в освітній програмі «Політологія» запланована робота з політичної теорії, на 3 курсі – з прикладних політичних студій.

Написання курсової роботи з політичної теорії спрямоване на формування наступних компетентностей за освітньою програмою 2018 р.:

ЗК-02	Знання предметної області та розуміння професійної діяльності. Володіння базовими загальними знаннями в сфері політичної науки, основними політологічними поняттями, знання закономірностей та тенденцій функціонування політичних систем, різних форм держав.
ФК-01	Ерудиція у сфері політології (науково-гуманітарний горизонт мислення). Розуміння загальної природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи основні віхи розвитку уявлень про політику та її сучасні інтерпретації.
ФК-02	Базові знання нормативної та позитивної політичної теорії, політичного аналізу, порівняльної та прикладної політології: - фундаментальні знання з політичної теорії до розв'язання кількісних та якісних задач з аналізу політики та поточного політичного аналізу; - ключові принципи функціонування та закономірності розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, політичної поведінки,

	політичної культури та ідеології, світової політики та політики окремих країн і регіонів; базові особливості реалізації влади у різних політичних системах, їх соціально-економічного, історичного та соціокультурного контексту функціонування та взаємодії.
ФК-03	Вільне володіння базовим категорійно-поняттєвим та аналітично-дослідницьким апаратом сучасної світової політичної науки: - теоретико-методологічна та категоріальна обізнаність загальнонаукових та спеціальних методів та дослідницьких підходів, розуміння етико-практичної значущості політичного знання; - ключові політологічні поняття, теорії і методи аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей відповідно до певного історичного або сучасного контексту;
ФК-04	Здатність використовувати сучасні політологічні теорії, концепти та методи для аналізу політики на місцевому, національному та міжнародному рівні.

Написання курсової роботи з прикладних політичних студій спрямоване на формування наступних компетентностей за освітньою програмою 2018 р.:

ЗК-02	Знання предметної області та розуміння професійної діяльності. Володіння базовими загальними знаннями в сфері політичної науки, основними політологічними поняттями, знання закономірностей та тенденцій функціонування політичних систем, різних форм держав.
ФК-01	Ерудиція у сфері політології (науково-гуманітарний горизонт мислення). Розуміння загальної природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи основні віхи розвитку уявлень про політику та її сучасні інтерпретації.
ФК-02	Базові знання нормативної та позитивної політичної теорії, політичного аналізу, порівняльної та прикладної політології: - фундаментальні знання з політичної теорії до розв'язання кількісних та якісних задач з аналізу політики та поточного політичного аналізу; - ключові принципи функціонування та закономірності розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, політичної поведінки, політичної культури та ідеології, світової політики та політики окремих країн і регіонів;

	базові особливості реалізації влади у різних політичних системах, їх соціально-економічного, історичного та соціокультурного контексту функціонування та взаємодії.
ФК-03	<p>Вільне володіння базовим категорійно-поняттєвим та аналітично-дослідницьким апаратом сучасної світової політичної науки:</p> <ul style="list-style-type: none"> - теоретико-методологічна та категоріальна обізнаність загальнонаукових та спеціальних методів та дослідницьких підходів, розуміння етико-практичної значущості політичного знання; - ключові політологічні поняття, теорії і методи аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей відповідно до певного історичного або сучасного контексту;
ФК-04	Здатність використовувати сучасні політологічні теорії, концепти та методи для аналізу політики на місцевому, національному та міжнародному рівні.

Виконання курсової роботи з політичної теорії передбачає наступні програмні результати навчання за освітньою програмою 2018 р.:

ПРН-01-з	<p>Розуміння предметної області та базової специфіки професійної діяльності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - знання класичних і сучасних теорій політики; - знання основних принципів і підходів до аналізу структури політичних систем, класифікації політичних режимів, природи і сутності політичної та державної влади; - знання теорій походження та моделей держави; <p>знання структури і функцій системи державного управління.</p>
ПРН-04-з	Базові знання щодо ключових принципів функціонування та закономірностей розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, політичної поведінки, політичної культури та ідеології, світової політики та політики окремих країн та регіонів.
ПРН-06-у	Професійно виконувати політико-організаційні, експертні, дорадчі та консультаційні функції на національному та міжнародному ринку праці.
ПРН-04-с	Здатність до ефективної передачі інформації, ідей, аргументів, користуючись відповідним стилем та мовою, в т. ч. ділове листування, зрозумілою як фахівцям, так і нефаківцям.
ПРН-05-с	Працювати у професійних колективах, державних і недержавних організаціях.

Виконання курсової роботи з прикладних політичних студій передбачає наступні програмні результати навчання за освітньою програмою 2018 р.:

ПРН-01-з	<p>Розуміння предметної області та базової специфіки професійної діяльності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - знання класичних і сучасних теорій політики; - знання основних принципів і підходів до аналізу структури політичних систем, класифікації політичних режимів, природи і сутності політичної та державної влади; - знання теорій походження та моделей держави; <p>знання структури і функцій системи державного управління.</p>
ПРН-04-з	<p>Базові знання щодо ключових принципів функціонування та закономірностей розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, політичної поведінки, політичної культури та ідеології, світової політики та політики окремих країн та регіонів.</p>
ПРН-06-у	<p>Професійно виконувати політико-організаційні, експертні, дорадчі та консультаційні функції на національному та міжнародному ринку праці.</p>
ПРН-08-у	<p>Використовувати інформаційні і комунікаційні технології для отримання, обробки та презентації інформації</p>
ПРН-09-у	<p>Вільно спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p>
ПРН-10-у	<p>Вільно спілкуватися англійською або іншою іноземною мовою у професійній комунікації.</p>
ПРН-01-с	<p>Планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт у встановлені роботодавцем терміни.</p>
ПРН-02-с	<p>Здатність ефективно застосовувати загально-гуманітарні та політологічні знання в різних сферах життєдіяльності.</p>
ПРН-04-с	<p>Здатність до ефективної передачі інформації, ідей, аргументів, користуючись відповідним стилем та мовою, в т. ч. ділове листування, зрозумілою як фахівцям, так і нефаківцям.</p>
ПРН-05-с	<p>Працювати у професійних колективах, державних і недержавних організаціях.</p>

Написання курсової роботи з політичної теорії спрямоване на формування наступних компетентностей за освітньою програмою 2021 р.:

ЗК-01	Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК-03	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК-05	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
СК-01	Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.
СК-02	Здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.
СК-03	Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.
СК-04	Здатність застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.
СК-05	Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.
СК-06	Здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.
СК-07	Здатність застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.
СК-08	Здатність конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу.
СК-09	Здатність презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень для фахівців та нефаківців.

Написання курсової роботи з прикладних політичних студій спрямоване на формування наступних компетентностей за освітньою програмою 2021 р.:

ЗК-01	Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК-03	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК-05	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

СК-01	Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.
СК-02	Здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.
СК-03	Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.
СК-04	Здатність застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.
СК-05	Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.
СК-06	Здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.
СК-07	Здатність застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.
СК-08	Здатність конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу.
СК-09	Здатність презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень для фахівців та нефаківців.

Виконання курсової роботи з політичної теорії передбачає наступні програмні результати навчання за освітньою програмою 2021 р.:

РН-01	Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.
РН-03	Вміти критично мислити у сфері професійної діяльності.
РН-05	Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.
РН-08	Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.
РН-09	Вміти застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.

PH-10	Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.
PH-11	Застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.
PH-12	Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.
PH-13	Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.
PH-14	Застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.
PH-015	Конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу.
PH-16	Презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень фахівцям і широкій аудиторії, засобам масової інформації, експертам з інших галузей знань

Виконання курсової роботи з прикладних політичних студій передбачає наступні програмні результати навчання за освітньою програмою 2021 р.:

PH-01	Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.
PH-03	Вміти критично мислити у сфері професійної діяльності.
PH-05	Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.
PH-08	Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.
PH-09	Вміти застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.
PH-10	Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.
PH-11	Застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та

	прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.
PH-12	Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.
PH-13	Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.
PH-14	Застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.
PH-015	Конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу.
PH-16	Презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень фахівцям і широкій аудиторії, засобам масової інформації, експертам з інших галузей знань

Курсові роботи виконуються з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, отриманих студентами за час навчання та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

Найкращі курсові роботи надалі рекомендуються до участі у конкурсах наукових робіт, до виступів на конференціях, а також до друку матеріалів у збірках наукових праць.

Розширені та доповнені курсові роботи можуть стати основою майбутніх кваліфікаційних (бакалаврських та магістерських) робіт студентів. Ці види робіт є послідовними ступенями фахової підготовки студента-політолога. Водночас, перехід до більш високого ступеня передбачає якісні та кількісні зміни: розширення кола використаних джерел і опрацьованих досліджень, комплексний аналіз проблеми і постановку нових завдань дослідження.

Оформлення будь-якої дослідницької роботи – навчально-наукової чи кваліфікаційної – є одним із показників якості виконання наукового дослідження, загальної культури студента, заключний і відповідальний етап дослідницького процесу, в якому уникнути недоробок та недоліків допоможе знання правил оформлення наукової роботи.

1. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ НАД КУРСОВИМИ ДОСЛІДЖЕННЯМИ

Орієнтовна тематика курсових робіт схвалюється на початку кожного навчального року випусковою кафедрою, після чого відбувається закріплення тем за студентами і відповідне призначення наукових керівників із тим, щоб студенти мали час для підготовки до виконання роботи (див. додаток В).

Тематику наукових робіт затверджує завідувач кафедри. Студентові надається також право запропонувати власну тему, яка може бути схвалена за умови її науковості. Під час виконання роботи її тема може уточнюватися за згодою із науковим керівником.

Вибір теми дослідження повинен обґрунтовуватися її актуальністю, власними науковими інтересами студента і можливостями доступу до джерел інформації. Для студента бажано якомога раніше, вже на молодших курсах, визначитися з колом своїх наукових інтересів, які послідовно будуть включені у зміст курсової, а, згодом, і дипломної робіт.

Після визначення теми проводять першу настановчу консультацію з науковим керівником. Під час консультації визначаються: загальні вимоги до роботи, порядок її виконання, орієнтовний план, основна література та інші джерела, які підлягають вивченню, обсяг тощо. Після цього студент користується настановами наукового керівника згідно визначеного графіку консультацій. Курсову роботу треба виконувати точно за графіком, за кожний етап роботи студент звітує науковому керівникові.

Для успішного виконання наукової роботи необхідно чітко планувати розподіл часу і послідовність дій дослідника. Розпочинати слід зі складання *робочого плану*, в якому необхідно попередньо визначити проблематику дослідження та ймовірну структуру майбутньої роботи. Згодом складається *план-конспект* роботи з послідовним викладом питань, за якими надалі систематизуватиметься зібраний матеріал. У творчому дослідженні план має бути гнучким, відкритим для доповнень. Планування роботи студента-дослідника має здійснюватися спільно з науковим керівником.

Матеріалами для написання роботи є наукові джерела та дослідження (монографії, статті, тези доповідей тощо).

Для ефективної організації пошуку матеріалів за обраною для наукового дослідження темою слід користуватися довідковим апаратом бібліотек (каталогами, картотеками, покажчиками, путівниками, електронними базами даних тощо).

Вивчення наукових джерел має, як правило, такі етапи:

- загальне ознайомлення зі змістом,
- побіжний перегляд усього тексту,
- послідовне читання матеріалу,
- конспектування матеріалів, що становлять особливий інтерес і можуть бути процитовані,
- критичне оцінювання, редагування власних нотаток.

Дослідницька робота передбачає відбір і перевірку достовірності зібраних фактичних матеріалів. Добираючи факти, необхідно дотримуватися максимальної наукової об'єктивності. Відібраний фактичний матеріал необхідно зафіксувати, записавши його. Виписаний текст слід супроводжувати вказуванням джерела запозичення та його автора (статті, монографії, збірника наукових праць тощо), що полегшить його повторний пошук за необхідності. Зафіксований матеріал необхідно систематизувати. Систематизацію наукового матеріалу бажано здійснювати протягом усього процесу вивчення джерел.

2. ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота повинна мати такі складові частини:

- титульний аркуш,
- зміст,
- вступ,
- основна частина,
- висновки,
- список використаних джерел,
- додатки (за необхідності).

На *титульному аркуші* (див. додаток А) зазначаються:

- повна назва міністерства і ЗВО, факультету, кафедри (вгорі);
- найменування роботи (курсова),
- шифр і найменування спеціальності та освітнього рівня,
- тема роботи (посередині);
- прізвище, ім'я та по батькові студента (в родовому відмінку), номер (шифр) групи та курс, де він навчається (нижче);
- прізвище, ім'я та по батькові наукового керівника – вчене звання, науковий ступінь та посада (у називному відмінку);
- відомості про дату захисту роботи,
- відомості про оцінку роботи,
- місто і навчальний рік захисту (внизу сторінки).

Зміст подають на початку наукової роботи. Він містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів та пунктів, зокрема вступу, висновків до розділів, загальних висновків, додатків, списку використаної літератури (див. додаток Б).

Якщо в курсовій роботі вжито специфічну термінологію, а також використано маловідомі скорочення, символи, позначення і таке інше, то їх перелік може бути поданий в роботі у вигляді окремого *списку скорочень*, який розміщують перед вступом. Перелік треба друкувати двома колонками, в яких зліва за абеткою наводять, наприклад, скорочення, справа – їх детальне розшифрування. Якщо в роботі спеціальні терміни, скорочення, символи, позначення і таке інше

повторюються менше трьох разів, перелік не складають, а їх розшифрування наводять у тексті при першому згадуванні.

У **вступі** розкривається суть і стан наукової проблеми (задачі) та її значущість, підстави і вихідні дані для розробки теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження. Далі подають загальну характеристику роботи в такій послідовності:

- актуальність теми;
- мета і завдання дослідження;
- об'єкт і предмет дослідження;
- методи дослідження;
- структура роботи.

Актуальність теми зазначається шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими розв'язаннями проблеми (наукової задачі) обґрунтовують актуальність і доцільність роботи для розвитку теорії і практики з відповідної галузі науки (зокрема політології) та стан її наукової розробки.

Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Досить кількома реченнями висловити головне – сутність проблеми або наукового завдання.

Також формулюється **мета**, яка визначає наукове передбачення результату діяльності дослідника, **і завдання** дослідження, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети. Не слід формулювати мету як «дослідження», «вивчення», тому що ці слова вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обране для вивчення.

Предмет дослідження визначається назвою роботи і міститься в межах об'єкта.

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна увага виконавця роботи, оскільки предмет дослідження визначає тему наукової роботи, яка визначається на титульному аркуші як її назва.

Перелік **методів** дослідження подають для досягнення поставленої в роботі мети. Перераховувати їх треба не відірвано від змісту роботи, а коротко та змістовно визначаючи що саме досліджувалось тим чи іншим методом, що надасть змогу пересвідчитися в логічності та прийнятності вибору саме цих методів. Наприклад, порівняльно-критичний аналіз різноманітних концепцій, що досліджують дану проблему в історико-філософському контексті; діалектичний метод; системний або структурно-функціональний підхід; інституційний, соціокультурний або еволюційний підходи тощо, які дозволять молодим науковцям отримати якісні результати дослідження.

Структура роботи має визначатися метою і завданнями дослідження. Для характеристики структури роботи слід вказати її складові частини: вступ, кількість розділів, висновки, список використаних джерел і досліджень (з зазначенням загальної кількості опрацьованих матеріалів), кількість додатків (приїх наявності), а також зазначити сукупний обсяг роботи у сторінках.

Наукове значення проведеного дослідження зазначається в узагальненні, уточненні та систематизації наукових даних, що впливають з теоретичного доробку дослідника.

Практичне значення полягає у формулюванні рекомендацій щодо подальшого використання отриманих результатів дослідження у конкретних сферах діяльності соціуму.

Основна частина роботи складається з розділів (як правило, трьох або чотирьох). У всіх розділах основної частини роботи виклад матеріалу повинен мати концептуальну єдність, методологічну і стилістичну цілісність.

Кожний розділ починають з нової сторінки. Основному тексту кожного розділу може передувати передмова з коротким описом вибраного напрямку та обґрунтуванням застосованих методів дослідження. Розділи можуть поділятися на підрозділи. В кінці розділу обов'язково формулюються висновки із стислим викладенням результатів дослідження.

В огляді літератури (*перший розділ*) окреслюються основні етапи розвитку наукової думки за обраною проблемою, здійснюється аналіз та осмислення опрацьованої студентом літератури за темою дослідження, а також певні висновки, які спонукають до виконання необхідних дослідницьких розвідок. Огляд повинен містити критичний огляд наукової літератури з обраної теми, аналіз існуючих поглядів на предмет дослідження (якщо такі існують), огляд невирішених аспектів проблеми. Стисло, критично висвітлюючи праці науковців, потрібно назвати ті питання, що залишились невирішеними і, отже, визначити своє місце у розв'язанні проблеми. Загальний обсяг літератури не повинен перевищувати 20% обсягу основної частини курсової роботи.

У *другому розділі*, як правило, обґрунтовують вибір напрямку дослідження, наводять методи вирішення задач і їх порівняльні оцінки; розробляють загальну методологію проведення дослідження описують виконане дослідницьке завдання.

У наступних розділах з вичерпною повнотою викладаються результати власних досліджень автора з висвітленням того нового, що він вносить у розробку проблеми. Дослідник має давати оцінку повноти вирішення поставлених задач, оцінку достовірності одержаних результатів, їх порівняння з аналогічними результатами вітчизняних і зарубіжних праць, а також обґрунтування потреби подальших досліджень. Виклад матеріалу підпорядковують одній провідній ідеї, чітко визначеній автором.

У **висновках** викладають найважливіші наукові результати, одержані в роботі, які підсумовують проведену дослідницьку роботу. У висновках необхідно наголосити на якісних та кількісних показниках здобутих результатів, обґрунтувати їх достовірність. Висновки повинні містити формулювання, що відображають власну думку автора роботи, а також рекомендації щодо наукового та практичного використання здобутих результатів. У першому пункті висновків коротко оцінюють стан питання, далі розкривають методи вирішення поставленої наукової проблеми, їх практичний аналіз, порівняння з відомими розв'язаннями.

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків. Бібліографічний опис повинен охоплювати всю літературу, використану

студентом. Його розміщують в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків українською та російською мовами, потім в такому ж порядку розміщуються джерела іноземними мовами, потім Інтернет-джерела. До списку літератури включаються всі публікації вітчизняних і зарубіжних авторів, на які є посилання в роботі. Всі джерела вказуються тією мовою, якою вони видані. *Неприпустимим є переклад назв російських видань українською мовою.* Література іноземними мовами наводиться в кінці списку використаної літератури. Відомості про джерела, що включені до списку, подаються згідно з вимогами державного стандарту з обов'язковим наведенням назв праць.

В **додатки** включаються допоміжні матеріали, необхідні для повноти сприйняття роботи (як правило, цифрові дані, таблиці, ілюстрації). Додатки оформлюють як продовження роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті. Кожний додаток повинен починатися з нової сторінки, мати заголовок, бути надрукованим угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Наприклад, Додаток А (великі літери, що позначають додаток, слід використовувати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ђ). Першому додатку має передувати аркуш, на якому під назвою курсової роботи великими літрами друкують слово «ДОДАТКИ».

3. РОБОТА НАД РУКОПИСОМ

Підготовка тексту роботи розпочинається з написання чорнового рукопису, який згодом удосконалюється композиційно, насичується новою інформацією, і, зрештою, перетворюється на остаточний («чистовий») варіант. Працюючи над текстом, необхідно постійно стежити за тим, щоб не відійти від теми роботи, поступово наближаючись до висновків.

Спочатку слід зосередитися на основній частині роботи. Вступ і висновки пишуться тоді, коли вже будуть осмислені результати виконаної роботи.

Існує декілька методів роботи над рукописом. Послідовна робота передбачає перехід до написання чергового розділу тільки після завершення опрацювання попереднього, але в такому випадку важко ефективно розподілити час дослідника, адже існує імовірність невинуватеної затримки на якомусь одному розділі та втрати цілісного бачення теми.

Праця, орієнтована на цілісність, передбачає написання докладного загального плану-проспекту роботи з подальшим доопрацюванням окремих її розділів. Вибірковий спосіб роботи над рукописом передбачає написання окремих розділів у зручній для автора послідовності з подальшим підсумковим редагуванням усього тексту. Вибір методу роботи над рукописом залежить від особистих схильностей автора, а також обумовлюється особливостями наукового матеріалу, що перебуває в розпорядженні дослідника.

При роботі з науковими джерелами слід пам'ятати, що власне дослідження передбачає передусім критичний аналіз цих видань, а не механічне переписування чужих думок без відповідних посилань. Саме критичний аналіз наукової літератури дає можливість визначити ще не вивчені сторони наукової проблеми і точно

окреслити завдання своєї роботи. Автор роботи повинен вміти викласти свій погляд на шляхи вирішення обраної проблеми. При цьому необхідно показати вміння оперувати науковою термінологією, осмислювати ті наукові визначення, які найбільш точно характеризують проблему дослідження.

Використовувати цитати з наукових джерел без посилань на них **забороняється**.

Під час роботи з літературою студент повинен користуватися різними видами каталогів: *систематичним* (назви джерел розташовані за галузями знань), *алфавітним* (назви творів розташовані в алфавітному порядку) та *предметним* (назви праць з конкретних проблем чи галузей науки). Крім того, необхідно звертатися до періодичних видань та офіційних державних документів (за необхідності). Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли наявний у них матеріал не включений до останнього видання.

Посилання на наукові джерела в тексті роботи зазначаються у квадратних дужках порядковим номером цього джерела за бібліографічним списком (списком використаних джерел) і відповідною сторінкою, наприклад: [9, с. 78]. Цей запис означає, що студент посилається на роботу, яка значиться у списку літератури під номером 9, а матеріал взято зі сторінки 78 цього джерела. Переказ думок ряду авторів оформляється зазначенням у квадратних дужках номерів їх праць у бібліографічному списку через крапку з комою. Наприклад, запис [4; 5; 7; 9] означає посилання на джерела під номерами 4, 5, 7, 9 у списку використаних джерел.

Друковані видання, внесені до списку використаних джерел і досліджень та на які існують посилання в тексті роботи, повинні бути описані згідно з чинними *правилами бібліографічного опису*. Схематично бібліографічний опис можна представити так:

Заголовок. Назва / Відомості про відповідальність. – Відомості про повторність видання. – Місце видання : Назва видавництва, рік видання. – Обсяг видання.

Слід звернути увагу на особливості **цитування**. Цитата є дослівним фрагментом з джерела, що органічно вводиться в текст роботи. Використовують її для абсолютно точної, без перекручувань та суб'єктивних трактувань, передачі змісту джерела. Спираючись на цитати з авторитетних джерел, можна створити систему переконливих аргументів для підтвердження істинності своїх суджень. Проте втрата чуття міри у наведенні цитат може суттєво зашкодити науковій цінності роботи, поставивши під сумнів її самостійність. Іноді замість прямого цитування застосовується переказ, який, однак, обов'язково має відповідати змістові джерела.

Цитування доцільно використовувати в тексті роботи тоді, коли виникає необхідність підтвердити певну думку авторитетним висловлюванням вченого, коли студент не погоджується з тим чи іншим положенням, викладеним у літературі, коли є потреба порівняти погляди різних авторів з приводу одного й того ж питання. Усі цитати з іншомовних джерел в тексті роботи слід наводити в перекладі на українську мову. Оригінальні тексти іншомовних джерел можна

навести в додатках. Науковий етикет потребує точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором.

Загальні вимоги до цитування:

– текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий в джерелі, із збереженням особливостей авторського написання;

– цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту. Пропуск слів, речень, абзаців допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати. Якщо перед текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

– кожна цитата **супроводжується посиланням на джерело (!)**, наприклад: [4, с. 52] (це означає посилання на роботу, яка значиться у списку літератури під номером 4, а цитату взято зі сторінки 52 цього джерела);

– при непрямому цитуванні (переказі) слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і дати відповідні посилання на джерело.

4. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ РОБОТИ

Курсова робота набирається за допомогою комп'ютерної техніки засобами текстового редактора Word: *шрифтом Times New Roman розміру 14 у півтора міжрядкових інтервали*, і друкується на аркушах паперу формату А4 (210 x 297 мм), причому зворотній бік кожного аркуша повинен залишатися чистим. Текст роботи треба друкувати, залишаючи поля таких розмірів: *ліве – не менше 20 мм, праве – не менше 10 мм, верхнє – не менше 20 мм, нижнє – не менше 20 мм*. Шрифт друку має бути чітким, чорного кольору, середньої жирності, щільність тексту повинна бути однаковою.

Рекомендований обсяг курсової роботи: від 30 до 35 сторінок.

Назви та заголовки структурних частин роботи друкують великими літерами з вирівнюванням від центру («ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ»).

Заголовки підрозділів пишуть маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Назви розділів та параграфів формулюють стисло і чітко. Відстань між заголовком розділу і текстом повинна дорівнювати трьом інтервалам. Кожну структурну частину роботи слід починати з нової сторінки.

При друкуванні тексту слід чітко диференціювати *тире* (–), що ставиться перед узагальнюючим словом «це», що стоїть після однорідних членів речення, та *дефіс* (-), що вживається як знак переносу частин слова з одного рядка на інший або як з'єднувальна риска між словами.

До загального обсягу роботи не входять додатки, список використаних джерел, таблиці та рисунки, які повністю займають площу сторінки. Але всі сторінки зазначених елементів роботи підлягають суцільній нумерації.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, малюнків і таблиць подають арабськими цифрами без знака №. Першою сторінкою вважається титульний аркуш, що входить до загальної нумерації сторінок роботи. Номер сторінки на титульному аркуші не виставляють, а на наступних сторінках його проставляють у правому верхньому куті.

Номер розділу ставлять за словом «РОЗДІЛ». Після номера розділу крапку не ставлять. З нового рядка пишуть заголовок розділу.

Підрозділи нумерують в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу; між ними та наприкінці ставлять крапку: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу). Заголовок підрозділу пишуть у тому ж рядку, що і його номер.

Наприклад:

РОЗДІЛ 1 **НАЗВА РОЗДІЛУ**

1.1. Назва підрозділу

Таблиці та ілюстрації (фотографії, схеми, графіки, мапи – за необхідністю) необхідно подавати безпосередньо після тексту, де вони згадані. Назву і пояснювальні підписи розміщують під ілюстрацією.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» «Мал.» і нумерують послідовно в межах розділу (за винятком ілюстрацій, поданих у додатках). Номер ілюстрації складається із номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка.

Для описування складової частини документу (наприклад, статті в журналі) застосовується аналітичний бібліографічний опис. Він складається з відомостей про складову частину документу та інформації щодо видання, в якому його вміщено.

Список літератури має оформлятися відповідно до ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ, ДП «УкрНДНЦ», 2016.

Зразки оформлення бібліографічного опису списку джерел:

Книги

Один автор:

Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 82 с.

Два автори:

Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с.

Три автори:

Кузнєцов М. А., Фоменко К. І., Кузнєцов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с.

Чотири та більше авторів:

Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с.

Автори та редактори/упорядники:

Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с.

Без автора:

Миротворення в умовах гібридної війни в Україні : монографія / за ред. М. А. Лепського. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2017. 172 с.

Багатотомні видання

Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с.

Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с.

Автореферати дисертацій

Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис.... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с.

Дисертації

Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис.канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с.

Законодавчі та нормативні документи

Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с.

Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Голос України. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22.

Частина видання: книги

Баймуратов М. А. Имплементация норм международного права и роль Конституционного Суда Украины в толковании международных договоров / М. А. Баймуратов. *Михайло Баймуратов: право як буття вченого* : зб.наук. пр. до 55-річчя проф. М. О. Баймуратова / упоряд. та відп. ред. Ю. О. Волошин. К., 2009. С. 477–493.

Частина видання: матеріалів конференцій

Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. *Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136.

Частина видання: довідкового видання

Кучеренко І. М. Право державної власності. *Великий енциклопедичний юридичний словник* / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 673.

Статті із періодичного видання

Кулініч О. О. Право на освіту в системі конституційних прав людини і громадянина та його гарантії. *Часопис Київського університету права*. 2007. № 4. С. 88–92.

Архівний документ

Лист Голови Спілки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Спілки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. *ЦДАГО України* (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71.

Електронні ресурси

Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsey.org.ua/5_2017/32.pdf.

Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. *Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки*. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 20–27. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf>. (дата звернення: 15.11.2017).

Бібліографічні посилання є стислими відомостями про джерело цитування або запозичення інформації. У бібліографічних посиланнях допускається скорочення деяких елементів бібліографічного опису за умови, що це не унеможливить пошук документа. Так, можна опускати відомості про укладачів, редакторів, найменування видавництва, допускається не зазначати загальну кількість сторінок.

Посилання в тексті роботи рекомендується подавати внизу сторінки. Вони вставляються автоматично (в Microsoft Word – за допомогою вкладки «Посилання»). Нумерація починається заново на кожній сторінці. Розмір шрифту для підрядкових посилань – 12. Прізвище та ініціали автора у посиланнях виділяються курсивом.

Наприклад:

«Формування громадянського суспільства засобами влади ґрунтується на потребах людини, а ці обидва явища, як і їх взаємодія, повинні аналізуватися на основі законів синергетики та діалектики, а їх принципи розглядатися як механізм

практичного застосування перших до соціально-політичної дійсності»¹.

При декількох посиланнях підряд на одне й те саме джерело слід, для уникнення зайвих повторів, у другому і всіх наступних випадках замість автора та назви зазначати – Там само (*Ibid.* – для видань латиницею), вказуючи на потрібну сторінку та, якщо необхідно, номери томів, випусків тощо.

Повторні посилання дозволяється наводити у скороченій формі, за умови, що всі необхідні бібліографічні відомості було наведено у першому посиланні.

При повторних посиланнях тільки на одну працю автора її назва та усі наступні області й елементи бібліографічного опису замінюються на: Назв. праця (названа праця); в текстах, надрукованих латиницею, – *Op. cit.*, з відповідною вказівкою на сторінку.

При наявності в роботі декількох додатків їх позначають великими літерами українського алфавіту (А, Б, В тощо).

5. РЕЦЕНЗУВАННЯ І ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Після того, як рукопис курсової роботи набраний в текстовому редакторі, студент має ретельно вчитати і перевірити його. Робота має бути написана грамотно, літературною мовою. Особливої уваги при перевірці потребують цитати, таблиці, бібліографічні посилання. В остаточний варіант роботи вносяться необхідні зміни відповідно до зауважень наукового керівника.

Текст роботи друкується у 2-х примірниках.

Завершена, перевірена і зброшурована курсова робота подається науковому керівникові студента **за місяць** до її захисту для підготовки на неї **відгуку**. В ньому мають бути визначені актуальність теми, якість опрацювання джерел і досліджень, достовірність положень і обґрунтованість висновків, сформульованих в роботі, зауваження щодо її змісту та оформлення, а в підсумку подається загальна оцінка роботи (див. додаток Г).

Відгук оформлюється не пізніше, ніж за три дні до захисту. Студент має право ознайомитися з відгуком на свою роботу напередодні захисту.

Оформлена курсова робота з відзивом наукового керівника та рецензією подається на кафедру за три тижні до захисту. Студент повинен бути ознайомлений зі змістом відгуку.

Рішення про рекомендацію курсових робіт до захисту приймається кафедрою *не пізніше, ніж за три тижні до початку сесії* при наявності попереднього відгуку наукового керівника. Виконані роботи у двох примірниках з написом на титульному аркуші висновку завідувача кафедри про допуск студента до захисту подаються кафедрою до навчального відділу *за два тижні до початку екзаменів*.

Після подання курсової роботи на кафедру, роботи, які позитивно оцінені науковим керівником і рецензентом, подаються до захисту. Якщо курсові роботи не відповідають вимогам, що ставляться до їх виконання, то вони не допускаються до захисту і оцінюються *«незадовільно»*.

¹ Бойчук М.А. Влада і громадянське суспільство: механізми взаємодії. Київ :ТОВ «Атлант ЮЕмСі», 2007. С. 59.

Захист курсових робіт відбувається у встановлений навчальним відділом термін перед комісією з науково-педагогічних працівників випускової кафедри у присутності наукового керівника. Під час захисту студентові надається слово на десять хвилин для стислої загальної характеристики роботи, доведення актуальності її теми, розкриття об'єкту і предмету, мети і завдань, оцінки стану наукової розробки теми, обґрунтування одержаних результатів. Усім присутнім на захисті надається право ставити студентові запитання по суті його роботи. Після виступу студента слово надається його науковому керівникові, котрий має виголосити свій відгук щодо курсової роботи.

Успішний захист курсової роботи є результатом усвідомленого сприйняття навчального матеріалу, вміння самостійно практично мислити, аналізувати різні літературні джерела, застосовувати теоретичні знання на практиці, що є необхідним і дієвим компонентом професійної підготовки майбутнього вчителя.

При *оцінці* змісту виступу студента беруться до уваги переконливість його тверджень, логічність викладу, мовлення, ґрунтовність відповідей на запитання присутніх і зауваження наукового керівника. За результатами захисту курсової роботи виставляється оцінка, яка заноситься до екзаменаційної відомості та ІНПС.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Відмінно	<ul style="list-style-type: none"> - чітке розуміння суті дослідженої проблеми; - оформлення роботи повністю відповідає чинним нормативам; - доповідь на захисті є переконливою; - відповіді на додаткові запитання під час захисту є переконливими та аргументованими.
Добре	<ul style="list-style-type: none"> - достатнє розуміння суті дослідженої проблеми; - доповідь на захисті є достатньо переконливою; - відповіді на додаткові запитання під час захисту є обґрунтованими; - наявні незначні недоліки у змісті або оформленні роботи.
Задовільно	<ul style="list-style-type: none"> - посереднє розуміння суті дослідженої проблеми; - доповідь на захисті є загалом переконливою; - у відповідях на додаткові запитання під час захисту студент зазнає труднощів з підбором аргументації; - наявні суттєві помилки у змісті або оформленні роботи.
Незадовільно	<ul style="list-style-type: none"> - фрагментарне розуміння суті дослідженої проблеми; - оформлення роботи не відповідає чинним нормативам; - доповідь на захисті не є переконливою; - відповіді на додаткові запитання під час захисту не є обґрунтованими.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. **Довідник здобувача наукового ступеня.** Київ : Ред. Бюл. ВАК України, 2011. 70 с.
2. **ДСТУ 8302:2015.** Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Видання офіційне. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016.
3. **ДСТУ 4861:2007.** Інформація та документація. Видання. Вихідні відомості. Видання офіційне. Київ : ДЕРЖСПОЖИВСТАНДАРТ УКРАЇНИ, 2007.
1. **Євтушенко М., Хижняк М.** Методологія та організація наукових досліджень. Київ : Центр навчальної літератури, 2021. 350 с.
2. **Колесников О.** Основи наукових досліджень. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 144 с.
3. **Мальська М., Пандяк І.** Організація наукових досліджень. Київ : Центр навчальної літератури, 2021. 136 с.
4. **Методичні вказівки до підготовки та захисту магістерських (дипломних) робіт (для студентів денної та заочної форм навчання за спеціальностями Гуманітарного інституту) / Уклад. : О. В. Єременко.** Київ, КМПУ імені Б. Д. Грінченка. 2009. 21 с.
5. **Методичні рекомендації щодо оформлення бібліографічного оформлення списків літератури відповідно до вимог ДСТУ 8302 : 2015 / авт.-упоряд. Р. О. Дзумедзей, І. Я. Стрихар, Н. Г. Мазур.** Івано-Франківськ, 2017. 7 с.
6. **Про затвердження Вимог до оформлення дисертацій :** Наказ МОН України від 12.04.2017 №40. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text>.

Інформаційні ресурси:

1. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого. URL: <https://nlu.org.ua/>
3. Бібліотека Верховної Ради України. URL: <http://lib.rada.gov.ua/static/about/wellcome.html>
4. Бібліотека Київського університету імені Бориса Грінченка. URL: <http://library.kubg.edu.ua>
5. Наукова бібліотека імені М. Максимовича. URL: <http://www.library.univ.kiev.ua/>
6. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія». URL: <https://library.ukma.edu.ua/>
7. Наукова бібліотека НПУ ім. М. П. Драгоманова. URL: <http://lib.npu.edu.ua/>
8. Бібліотека Наукового Товариства ім. Шевченка (Нью-Йорк). URL: <http://shevchenko.org/library-archives/about-library/>
9. Сайт Інституту політичних та етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. URL: <http://www.ipiend.gov.ua/>

ДОДАТКИ

Додаток А

Зразок оформлення титульної сторінки роботи

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Факультет суспільно-гуманітарних наук
Кафедра політології та соціології

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність: 052 Політологія

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

КУРСОВА РОБОТА
З ПОЛІТИЧНОЇ ТЕОРІЇ
НА ТЕМУ:

Студента _____ курсу _____ групи

_____ (прізвище, ім'я та по-батькові)

Науковий керівник _____

_____ (науковий ступінь, вчене звання, посада)

_____ (прізвище та ініціали)

Роботу захищено « ____ » _____ 20 __ р.

Оцінка _____

Київ – 20 __ р.

Зразок оформлення змісту

ЗМІСТ

ВСТУП.....	2
РОЗДІЛ 1. НАЗВА.....	4
РОЗДІЛ 2. НАЗВА	14
РОЗДІЛ 3. НАЗВА	24
ВИСНОВКИ.....	29
ДОДАТКИ.....	32
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	34

*Орієнтовна тематика курсових робіт
з політичної теорії (II курс)*

1. Авторитарні режими: сутнісні ознаки та різноманітність форм.
2. Взаємозв'язок партійної та виборчої систем.
3. Гібридні режими в сучасному політичному просторі.
4. Громадські організації та рухи у структурі політичної системи.
5. Громадянське суспільство: політичні та соціально-правові проблеми розвитку.
6. Групи інтересів в структурі політичної системи суспільства.
7. Лобізм як чинник реалізації публічної політики.
8. Сучасні підходи та інтерпретації політичної культури в політичній теорії.
9. Історичні форми демократії : порівняльний аналіз.
10. Класичні теорії політичних еліт: основні положення.
11. Концепт громадянського суспільства в сучасних теоріях.
12. Концепт насилля в політичній науці.
13. Концепція поляризованості партіям Дж. Сарторі.
14. Моделі виборчих систем: порівняльний аналіз.
15. Неокласична теорія політичного розвитку.
16. Неолібералізм і неоконсерватизм: точки перетину.
17. Неформальні інститути як суб'єкти політики.
18. Теоретичні засади політичного лідерства.
19. Партійна система сучасної України: становлення, проблема типології.
20. Перехід до демократії як напрямок трансформації авторитарних та тоталітарних режимів.
21. Політична діяльність у структурі політичного процесу.
22. Політична модернізація: сутність, ознаки, тенденції.
23. Політичний режим сучасної України: особливості становлення.
24. Політичний режим як категорія політичної теорії.
25. Порівняльний аналіз сучасних політичних систем.
26. Порівняльний аналіз моделей демократичного транзиту.
27. Посткласичні ідеології XXI століття.
28. Проблема формування громадянського суспільства на пострадянському просторі.
29. Роль і значення модерних політичних ідеологій в сучасному суспільстві.
30. Посткомунізм: становлення та основні етапи розвитку політичної теорії.
31. Структура та класифікації партіям.
32. Сутність і структура політичної влади та механізми її здійснення.
33. Сучасні теорії еліт: порівняльний аналіз.
34. Політична модернізація на пострадянському просторі.
35. Теоретичні підходи до визначення природи і сутності влади.
36. Теорії демократії: від колективізму до плюралізму.
37. Теорії поліархії Р. Даля та консоціальної демократії А. Лейпгарта: порівняльний аналіз.

38. Теорія демократизації С. Гантінгтона.
39. Теорія та форми націоналізму.
40. Типологія авторитарних режимів Х. Лінца: критерії, характеристики, приклади.
41. Типологія політичних режимів Голосова-Блонделя: критерії, характеристика, приклади.
42. Тоталітаризм: ретроспективний аналіз та сучасні прояви.
43. Трансформація виборчої системи сучасної України.
44. Феномен лобізму: світовий досвід і вітчизняні реалії.

***Орієнтовна тематика курсових робіт
з прикладних політичних студій (ІІІ курс)***

1. PR-стратегії як інструмент політичного менеджменту.
2. PR-стратегії в умовах глобалізації.
3. PR-технології у зовнішній політиці.
4. Аналіз моделей прийняття політичних рішень.
5. Антикризисні PR-технології у державному управлінні та виборчому процесі.
6. Виборча інженерія у системі політичного маркетингу.
7. Візуалізація політики і конструювання політичних образів.
8. Вплив засобів масової комунікації на формування електоральних настроїв.
9. Вплив інтернет-середовища на електоральні процеси.
10. Вплив негативної та позитивної політичної реклами на електоральний результат.
11. Ефективність застосування міфотехнологій у політичній рекламі.
12. Електронна демократія: засади, методи впровадження, ефективність.
13. Зв'язки із громадськістю: інституційні аспекти функціонування.
14. Змішана форма правління: теоретичні моделі і практика застосування.
15. Інтернет як інструмент політичної комунікації.
16. Інформаційний супровід роботи команди політичного лідера.
17. Керування репутацією як політична технологія.
18. Комунікативна політика в органах державної влади.
19. Маніпулятивні прийоми в політичній рекламі.
20. Маніпулятивні технології у політиці.
21. Межі політики в суспільстві: порівняльний аналіз політологічних концепцій.
22. Місце і роль ідеології в системі політичної свідомості суспільства.
23. Моніторна демократія: форми та умови застосування.
24. Особливості аналізу політичного ринку.
25. Парламентаризм у системі державного управління.
26. Політична реклама у системі маркетингових комунікацій.
27. Політична реклама у системі публічних комунікацій сучасної доби.
28. Політичний міф як засіб інформаційного впливу.
29. Політичні комунікації у виборчому процесі.

30. Політичні комунікації у процесі прийняття рішень.
31. Політичні конфлікти і практики їх врегулювання.
32. Політичні технології у виборчому процесі.
33. Пропаганда і контрпропаганда: стратегії впливу.
34. Розробка та реалізація стратегії виборчої кампанії.
35. Роль засобів масової інформації у політичному процесі.
36. Специфічні риси політичного міфу: український контекст.
37. Стереотипи масової культури та їх використання у політичній рекламі.
38. Стратегії створення іміджу кандидата у ході виборчих кампаній.
39. Технології інформаційно-психологічного впливу на масову свідомість.
40. Технології ухвалення політичних рішень.
41. Урядовий PR: стратегія і тактика.
42. Технології створення сталих політичних зв'язків з громадськістю за допомогою соціальних мереж.
43. Брендинг території як вектор політики.
44. Персона як бренд у політичному полі.

**Зразок оформлення відгуку наукового керівника
на курсову роботу**

Відгук наукового керівника

на курсову роботу студента

_____ (прізвище, ініціали) _____ групи _____

Тема: _____
(назва)

У відгуку керівника слід зазначити:

- Актуальність теми.
- Відповідність змісту обраній темі.
- Рівень повноти розробки питань і окремих проблем.
- Рівень теоретичної та професійної підготовки студента, його здатність до самостійної роботи.
- Логічність, послідовність, аргументованість викладу матеріалу, вміння робити висновки.
- Характеристика студента під час роботи над курсовою роботою (дисциплінованість, наполегливість, підготовленість, своєчасність виконання завдання тощо).
- Відповідність дослідження вимогам, що ставляться до виконання наукових робіт студентами.
- Оцінка курсової роботи стосовно можливості рекомендувати рецензовану роботу до захисту.

Науковий керівник:

(науковий ступінь, вчене звання, посада) _____

(прізвище та ініціали) _____

„___” _____ 20__ р. (підпис)